

Spis treści

Wprowadzenie	9
1. Nierównowaga finansów publicznych w świetle wybranych teorii ekonomicznych	15
1.1. Podejście klasyczne do nierównowagi finansów publicznych.....	16
1.2. Rewolucja keynesowska.....	20
1.3. Ricardiański teoremat ekwiwalentności.....	27
1.4. Koncepcja Jamesa Tobina.....	30
1.5. Nowy konserwatyzm fiskalny.....	32
1.6. Zalecenia neokeynesowskie.....	34
1.7. Nowa ekonomia klasyczna (podejście niekeynesowskie).....	36
1.8. Najnowsze podejście do nierównowagi finansów publicznych.....	42
2. Trudności interpretacyjne zjawiska nierównowagi finansów publicznych	48
2.1. Miary nierównowagi.....	48
2.1.1. Ujęcie bezwzględne.....	49
2.1.2. Ujęcie relatywne.....	58
2.1.3. Ujęcie kasowe.....	58
2.1.4. Ujęcie memoriałowe.....	60
2.1.5. Koncepcja deficytu ekonomicznego.....	65
2.2. Dyskrecjonalne podejście do nierównowagi.....	66

2.3. Normatywne podejście do nierównowagi	68
2.3.1. Rodzaje regulacji	68
2.3.2. Regulacje krajowe	70
2.3.3. Regulacje wspólnotowe	73
3. Nierównowaga strukturalna — metody wyznaczania i determinanty	78
3.1. Kwantyfikacja nierównowagi strukturalnej na podstawie luki produkcyjnej	78
3.2. Pomiar luki produkcyjnej	80
3.3. Elastyczność dochodów i wydatków budżetowych	86
3.4. Wrażliwość dochodów i wydatków budżetowych na zmiany luki produkcyjnej	91
3.5. Czynniki kształtujące nierównowagę strukturalną	93
3.5.1. Czynniki strukturalne — pojęcie, kryteria oceny	93
3.5.2. Czynniki związane ze sferą realną gospodarki	94
3.5.3. Czynniki systemowe	100
3.6. Empiryczna analiza nierównowagi strukturalnej w krajach Unii Europejskiej (UE-15)	105
3.6.1. Saldo rzeczywiste	105
3.6.2. Saldo cykliczne	115
3.6.3. Saldo strukturalne	118
4. Nierównowaga strukturalna finansów publicznych w Polsce	133
4.1. Skala nierównowagi i jej główne tendencje	133
4.2. Charakter nierównowagi	138
4.3. Wpływ cyklu koniunkturalnego na nierównowagę	142
4.4. Saldo strukturalne jako przejaw fundamentalnych przyczyn nierównowagi	147
4.5. Saldo pierwotne i jego ekonomiczna interpretacja	152
4.6. Wpływ kosztów obsługi długu publicznego na nierównowagę strukturalną	153
5. Strukturalne czynniki nierównowagi — sfera realna	157
5.1. Struktura demograficzna	157
5.2. Bezrobocie strukturalne	162
5.3. Struktura produktu krajowego brutto i wartości dodanej	169
5.4. Konkurencyjność gospodarki	176
5.5. Nierównowaga zewnętrzna	181
5.6. Próba kwantyfikacji przyczyn nierównowagi leżących w sferze realnej gospodarki	183
6. Systemowe czynniki nierównowagi finansów publicznych	187
6.1. Przekształcenia własnościowe	187
6.2. Zmiany w systemie dochodów publicznych	190

6.3. Wpływ przemian systemowych na strukturę wydatków publicznych ...	200
6.3.1. Ogólne tendencje w wydatkach.....	200
6.3.2. Zmiany w strukturze wydatków budżetu państwa.....	206
6.3.3. Zmiany w wydatkach na ubezpieczenia społeczne.....	210
6.3.4. Zjawisko ubóstwa materialnego.....	220
6.3.5. Zmiany w pozostałych wydatkach.....	225
6.4. Inne czynniki systemowe.....	231
6.4.1. Jakość i inflacja prawa.....	231
6.4.2. Jakość systemu planowania dochodów budżetowych.....	233
6.4.3. Zaległości podatkowe i niepodatkowe jako wyraz systemowej niesprawności aparatu skarbowego.....	235
6.4.4. Znaczenie ulg i umorzeń zaległości podatkowych dla nierówno- wagi w finansach publicznych.....	238
6.5. Integracja europejska szansą na ograniczenie strukturalnej nierówno- wagi finansów publicznych.....	241
Podsumowanie.....	248
Bibliografia.....	255